

Zhrnutie

• Sieť voľnočasových zariadení

V roku 2016 pôsobilo na Slovensku 451 centier voľného času. V najvyššom počte boli zriadené v Prešovskom kraji (110). V nižšom počte boli zaregistrované v Košickom (82), Žilinskom (81), Banskobystrickom (58), Trnavskom (37), Trenčianskom (35) a v Nitrianskom kraji (30). Najmenej, len 18 CVČ vyvíjalo svoju činnosť v Bratislavskom kraji. Až 313 voľnočasových centier malo štátneho zriaďovateľa (mesto, obec, samospráva) a 84 patrilo súkromným inštitúciám. Cirkevný zriaďovateľ vybudoval iba 54 CVČ.

Viac než štvrtina **štátnych** voľnočasových centier bola zaznamenaná v Prešovskom kraji (82). Nižší počet CVČ bol evidovaný v Žilinskom (57), Košickom (55), Banskobystrickom (34), Trnavskom (28), Trenčianskom (24), Nitrianskom (23) a v Bratislavskom kraji (10). **Súkromné CVČ** mali sídlo najmä v Banskobystrickom (18), Košickom (17), Žilinskom (15) a v Prešovskom kraji (13). Výrazne nižší počet súkromných voľnočasových centier bol zaznamenaný v Bratislavskom (8), Trnavskom (7), Trenčianskom a v Nitrianskom kraji (zhodne po 3). **Cirkevné** voľnočasové zariadenia boli najčastejšie zriadené v Prešovskom kraji (15). Nižší počet týchto CVČ bol zaznamenaný v Košickom (10), Žilinskom (9), Trenčianskom (8), Banskobystrickom (6), Nitrianskom (4) a v Trnavskom kraji (2). Iba v Bratislavskom kraji ešte stále neexistuje CVČ, ktoré by patrilo cirkevnému zriaďovateľovi. V Bratislavskom, Trnavskom, Žilinskom, Banskobystrickom a v Košickom kraji mali prevahu súkromné voľnočasové centrá, pričom v Trenčianskom, Nitrianskom a v Prešovskom kraji bol zaznamenaný vyšší počet CVČ patriacich cirkevnému zriaďovateľovi. Štátne, súkromné a cirkevné voľnočasové centrá boli evidované v každom kraji, okrem Bratislavského, kde zatiaľ neexistuje žiadne CVČ, ktoré by zriadila cirkev.

Porovnanie zistení za roky 2015 a 2016 ukázalo, že **počet CVČ sa znížil o 3** (2016: 451, 2015: 454). Vyšší počet centier voľného času bol zaznamenaný iba v Prešovskom kraji (+2), avšak ich mierne zníženie bolo zistené v Nitrianskom (-1), Banskobystrickom a v Košickom kraji (zhodne po -2). V Bratislavskom, Trnavskom, Trenčianskom a v Žilinskom kraji (zhodne 0) sa oproti minulému roku situácia nezmenila. Vo vzťahu k zriaďovateľovi bol zistený mierny pokles počtu štátnych (-2, 2016: 313, 2015: 315) a súkromných CVČ (-2, 2016: 84, 2015: 86). Počet voľnočasových centier patriacich cirkevnému zriaďovateľovi sa zvýšil o 1 (2016: 54, 2015: 53).

• Pedagogickí zamestnanci

V roku 2016 pracovalo vo všetkých voľnočasových zariadeniach na Slovensku 6 121 pedagogických zamestnancov. Deťom a mládeži sa vo vyššom počte venovali ženy (3 961) než muži (2 160). CVČ zamestnávali výrazne viac externistov (4 117) než interných pracovníkov (2 004).

Najviac osôb pracovalo vo voľnočasových centrách v Prešovskom (1 589), Košickom (1 355) a v Žilinskom kraji (1 172). Nižší počet zamestnancov zabezpečoval činnosť CVČ v Banskobystrickom (670), Trenčianskom (419), Trnavskom (376), Nitrianskom (351) a v Bratislavskom kraji (189).

Viac než tri štvrtiny pedagogických zamestnancov pôsobili v **štátnych CVČ** (4 745). Už omnoho menej osôb vykonávalo túto činnosť vo voľnočasových centrách patriacich súkromným (751) alebo cirkevným (625) zriaďovateľom.

Porovnanie zistení za roky 2015 a 2016 ukázalo **mierne zníženie** počtu pedagogických zamestnancov v jednotlivých krajoch (-25, 2016: 6 121, 2015: 6 146).

Najväčší pokles počtu zamestnancov CVČ bol zaregistrovaný v Košickom (-59), Bratislavskom (-33), Banskobystrickom (-29), Trnavskom (-14) a v Žilinskom kraji (-1). Výraznejší nárast počtu pedagogických zamestnancov vykazovali CVČ so sídlom v Prešovskom (+84) a v Nitrianskom kraji (+26), pričom v Trenčianskom kraji (+1) bolo zaznamenané len veľmi mierne zvýšenie počtu pedagogických pracovníkov.

Redukovanie sa týkalo iba interných pracovníkov (-157). Počet externistov sa za sledované obdobie mierne zvýšil (+132). Znižovanie počtu zamestnancov voľnočasových centier sa týkalo iba žien (-49), zatiaľ čo počet mužov (+24) minimálne stúpol. Pokles počtu pedagogických zamestnancov zasiahlo najmä súkromné CVČ (-78), pričom ich navýšenie bolo zistené v štátnych CVČ (+51) a cirkevných voľnočasových centrách (+2).

• Pravidelná záujmová činnosť

V roku 2016 pracovalo v CVČ 11 766 útvarov pravidelnej záujmovej činnosti. Ich najvyšší počet bol zaznamenaný v CVČ v Žilinskom (2 865), Košickom (2 325) a v Prešovskom kraji (2 175). Nižší počet záujmových krúžkov pripravili pre svojich členov zamestnanci voľnočasových centier so sídlom v Banskobystrickom (1 281), Trenčianskom (918), Trnavskom (847), Nitrianskom (807) a v Bratislavskom kraji (548).

Štátne voľnočasové centrá zabezpečili približne tri štvrtiny (8 834) útvarov pravidelnej záujmovej činnosti. Omnoho nižší počet záujmových krúžkov zorganizovali pre deti a mládež CVČ so **súkromným** (1 830) a **cirkevným** zriaďovateľom (1 102).

Porovnanie zistení za roky 2015 a 2016 ukázalo, že **počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti sa znížil o 104** (2016: 11 766, 2015: 11 870). Počet záujmových krúžkov stúpol v Banskobystrickom (+41), Nitrianskom (+9) a v Košickom kraji (+8). Najvýraznejší pokles počtu útvarov pravidelnej záujmovej činnosti bol evidovaný v Žilinskom kraji (-96), avšak ich počet sa v nižšej miere znížil aj v Trenčianskom (-29), Prešovskom (-24), Bratislavskom (-9) a v Trnavskom kraji (-4).

Zníženie počtu útvarov pravidelnej záujmovej činnosti evidované v súkromných (-67) a v cirkevných CVČ (-48). Len v štátnych voľnočasových centrách (+11) bol v tomto roku zaznamenaný vyšší počet záujmových krúžkov než vlni.

V roku 2016 viedla záujmové krúžky približne polovica **interných zamestnancov** (6 036-51,30%). Tento percentuálny podiel bol výraznejšie prekročený v Bratislavskom (62,59%), Trenčianskom (60,02%), Nitrianskom (55,89%) a v Prešovskom kraji (58,99%). Nižší počet záujmových krúžkov, než bol celoslovenský priemer, viedli interní zamestnanci vo voľnočasových centrách v Trnavskom (45,57%), Žilinskom (44,33%), Banskobystrickom (47,15%) a v Košickom kraji (49,38%).

Celoslovenský percentuálny podiel (51,30%) bol výrazne prekročený v cirkevných (69,69%) CVČ, pričom v štátnych voľnočasových centrách (53,36%) bolo zaregistrované len miernejšie navýšenie. Iba v CVČ patriacich súkromnému zriaďovateľovi (30,27%) bol zistený výrazne nižší podiel útvarov záujmovej činnosti vedených internými zamestnancami než uvádzal celoslovenský priemer. Zo zistených údajov je zrejmé, že v týchto voľnočasových zariadeniach mali vo vedení krúžkov výraznú prevahu externisti.

Z celkového počtu 11 766 záujmových krúžkov bol najvyšší počet orientovaný na telovýchovu a šport (4 791) a na kultúru a umenie (2 552). Už výrazne nižší počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti bol zameraný na rozvoj spoločenských vied (1 288), výučbu cudzích jazykov (1 015), prírodné vedy (640), turistiku a branné športy (451), informatiku

(428) a na vedu a techniku (328). Najnižší počet záujmových krúžkov bol venovaný spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí (166) a ekologickej výchove (107).

Porovnanie zistení za roky 2015 a 2016 ukázalo, že vyšší počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti bol zaznamenaný iba v oblasti telovýchovy a športu (+93) a minimálny nárast bol evidovaný v spoločnom prežívaní voľného času rodičov a detí (+2). Najvýraznejšie klesol počet záujmových krúžkov venovaných kultúre a umeniu (-83) a v nižšej miere sa znížil počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti orientovaných na prírodné vedy (-35), informatiku (-24), ekológiu (-23), výučbu cudzích jazykov (-13), spoločenské vedy, vedu a techniku (zhodne po -10) a turistiku a branné športy (-1).

Telovýchova a šport boli v najvyššom počte rozvíjané vo voľnočasových centrách sídliačich v Trnavskom, Trenčianskom, Nitrianskom, Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji. Iba v Bratislavskom kraji mali prioritu útvary pravidelnej záujmovej činnosti zamerané na kultúru a umenie. V CVC so sídlom v Bratislavskom, Trnavskom, Trenčianskom, Nitrianskom, Žilinskom, Banskobystrickom a v Košickom kraji boli v najnižšom počte organizované záujmové krúžky zamerané na ekologickú výchovu. Iba v Prešovskom kraji boli na okraji záujmu útvary pravidelnej záujmovej činnosti venované spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí.

• **Členovia útvarov pravidelnej záujmovej činnosti**

Celkový počet 11 766 záujmových krúžkov navštevovalo spolu 171 203 členov. Priemerný počet členov na krúžok bol 15 a vo vyššom počte sa ich zúčastnili chlapci (90 619) než dievčatá (80 584). Svoje záujmy a koníčky v útvaroch pravidelnej záujmovej činnosti výrazne častejšie rozvíjali deti mladšie ako 15 rokov (137 250) než staršie osoby (33 953).

Najvyšší počet členov uvádzali CVC v Žilinskom (46 356), Prešovskom (35 327) a v Košickom kraji (32 001). Výrazne nižší počet osôb zapájajúcich sa do činnosti záujmových krúžkov bol evidovaný v Banskobystrickom (17 415), Trenčianskom (11 661), Trnavskom (11 174), Nitrianskom (10 964) a v Bratislavskom kraji (6 305).

Chlapci mali miernu prevahu v Trnavskom, Nitrianskom, Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji. V Bratislavskom a v Trenčianskom kraji navštevovali záujmové krúžky častejšie dievčatá než chlapci. Na celom Slovensku mali v členskej základni výraznú prevahu deti mladšie než 15 rokov.

Najsilnejšiu členskú základňu vytvorili **štátne** voľnočasové centrá (122 837). Omnoho nižší počet osôb navštevoval záujmové krúžky v súkromných (32 269) a v cirkevných (16 097) CVC.

Porovnanie zistení za roky 2015 a 2016 ukázalo, že v roku 2016 klesol počet členov záujmových krúžkov vo voľnočasových centrách o 2 425 osôb (2016: 171 203, 2015: 173 628). Vo výrazne vyššom počte prestali útvary pravidelnej záujmovej činnosti navštevovať chlapci (-1 525) než dievčatá (-900). Redukcia počtu členov záujmových krúžkov sa viac dotkla osôb starších ako 15 rokov (-1 871) než mladších detí (-554).

Najvýraznejšie zníženie členov útvarov pravidelnej záujmovej činnosti zaznamenali **súkromné** CVC (-2 083), avšak miernejší pokles členskej základne bol zistený aj vo voľnočasových centrách so štátnym (-236) a cirkevným (-106) zriaďovateľom.

Z prezentovaných údajov vyplynulo, že výraznejšie zmeny v členskej základni útvarov pravidelnej záujmovej činnosti v CVC sa v roku 2016 najviac dotkli chlapcov, osôb starších ako 15 rokov a členov, ktorí sa venovali rozvoju svojich záujmov v súkromných voľnočasových centrách. **V tomto roku nebolo zaznamenané zlepšenie situácie v žiadnej skupine členov útvarov pravidelnej záujmovej činnosti realizovanej v CVC.**

Deti a mládež prejavili najvyšší záujem o útvary pravidelnej záujmovej činnosti zamerané na telovýchovu a šport (75 284). Necelá pätina (33 468) členskej základne preferovala záujmové krúžky venované kultúre a umeniu a 19 294 členov voľnočasových centier sa zaujímal o spoločenské vedy. Deti a mladí ľudia v omnoho nižšej miere navštevovali útvary pravidelnej záujmovej činnosti orientované na výučbu cudzích jazykov (13 322), prírodné vedy (9 265), turistiku, branné športy (6 761), informatiku (5 595) alebo vedu a techniku (3 765). Najmenej členov mali záujmové krúžky zamerané na spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí (3 047) a ekologickú výchovu (1 402).

Dievčatá sa častejšie zapojili do činnosti útvarov venovaných kultúre a umeniu, výučbe cudzích jazykov, spoločenským vedám a spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí, zatiaľ čo chlapci výraznejšie preferovali záujmové krúžky zamerané na telovýchovu a šport, vedu a techniku a na informatiku.

Deti mladšie ako 15 rokov vo vyššom počte zaujali útvary pravidelnej záujmovej činnosti krúžky zamerané na výučbu cudzích jazykov, prírodné vedy, vedu a techniku, kultúru a umenie, turistiku a branné športy a informatiku. Staršie osoby sa vo vyššej miere zapojili do činnosti záujmových krúžkov venovaných telovýchove a športu a spoločenským vedám.

Porovnanie zistení za roky 2015 a 2016 potvrdilo, že počet členov stúpol najmä v záujmových krúžkoch zameraných na telovýchovu a šport (+707) a turistiku a branné športy (+330). Vo veľmi malej miere sa zvýšila aj členská základňa útvarov pravidelnej záujmovej činnosti orientovaných na výučbu cudzích jazykov (+9). Zníženie členskej základne sa najviac dotklo krúžkov zameraných na informatiku (-890), kultúru a umenie (-728), prírodné vedy (-639), ekologickú výchovu (-563) a spoločenské vedy (-455). V nižšej miere sa znížil aj počet členov útvarov pravidelnej záujmovej činnosti, ktoré sa venovali spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí (-152) a vede a technike (-44).

Prezentované zistenia ukázali zvýšený záujem detí a mládeže o záujmové krúžky zamerané na telovýchovu a šport a turistiku a branné športy. Výrazné zníženie členskej základne vykazovali útvary pravidelnej záujmovej činnosti orientované na informatiku, kultúru a umenie, prírodné vedy, ekologickú výchovu a spoločenské vedy.

• **Príležitostná záujmová činnosť**

V roku 2016 zorganizovali voľnočasové centrá spolu 49 910 príležitostných podujatí, pričom viac než polovicu z nich zabezpečili pre svojich členov CVČ so sídlom v Trenčianskom kraji (25 717). Výrazne nižší počet príležitostných aktivít zorganizovali aj voľnočasové centrá v Košickom (6 922), Žilinskom (6 354), Prešovskom (3 559), Banskobystrickom (2 822), Trnavskom (2 422), Nitrianskom (1 501) a v Bratislavskom kraji (613).

CVČ so sídlom v Bratislavskom, Žilinskom, Prešovskom a v Košickom kraji zrealizovali najviac príležitostných podujatí zameraných na kultúru a umenie, zatiaľ čo v Trnavskom, Trenčianskom, Nitrianskom a v Banskobystrickom kraji boli najčastejšie organizované občasnú aktivitu venované telovýchove a športu. V Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji boli príležitostné podujatia v najnižšom počte orientované na informatiku. V Bratislavskom kraji bolo zaznamenaných najmenej občasných aktivít venovaných ekológii a v Trnavskom kraji bola na okraji záujmu veda a technika. V Trenčianskom kraji bol evidovaný najnižší počet týchto podujatí zameraných na turistiku a branné športy a v Nitrianskom kraji bol zistený najnižší počet príležitostných aktivít, ktoré neboli bližšie špecifikované.

Štátne voľnočasové centrá zorganizovali až 44 469 týchto aktivít. Omnoho nižší počet príležitostných podujatí zabezpečili súkromné (2 974) a cirkevné CVČ (2 467).

Výrazná väčšina (38 193) občasných aktivít bola určená pre deti mladšie ako 15 rokov a iba štvrtina (11 717) týchto podujatí sa zameriavala na staršiu vekovú skupinu.

Príležitostné podujatia boli najčastejšie zamerané na telovýchovu a šport (12 857) a kultúru a umenie (12 745). Výrazne nižší počet týchto aktivít bol venovaný iným oblastiam (7 582), spoločenským (5 377) a prírodným vedám (2 851), ekológii (2 399), vede a technike (1 667), turistike a branným športom (1 566), výučbe cudzích jazykov (1 416) a spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí (1 177). Najmenej príležitostných podujatí bolo orientovaných na informatiku (273).

Porovnanie zistení za roky 2015 (32 571) a 2016 (49 910) potvrdilo, že voľnočasové centrá zrealizovali až **o 17 339 príležitostných podujatí viac** než v predchádzajúcom roku. Oproti vlaňajším zisteniam sa výrazne zvýšil počet aktivít určených pre deti mladšie ako 15 rokov (+11 950) a zároveň v nižšej miere stúpol aj počet príležitostných podujatí venovaných osobám starším ako 15 rokov (+5 389).

• Účastníci príležitostnej záujmovej činnosti

Príležitostné podujatia realizované v CVČ absolvovalo až 1 012 288 osôb. Týmito aktivitami oslovili deti a mládež najmä voľnočasové centrá s pôsobnosťou v Žilinskom (192 230), Trenčianskom (166 197), Košickom (147 437), Trnavskom (140 971), Prešovskom (128 995) a v Banskobystrickom kraji (121 496). Najnižší počet účastníkov príležitostných podujatí pochádzal z Nitrianskeho (75 127) a z Bratislavského kraja (39 835).

Príležitostné aktivity oslovili častejšie **dievčatá** (536 469) než chlapcov (475 819). Dievčatá absolvovali tieto podujatia vo vyššom počte v Bratislavskom, Trnavskom, Trenčianskom, Nitrianskom, Banskobystrickom a v Košickom kraji. Mierne vyšší počet chlapcov bol zaznamenaný iba v Žilinskom a v Prešovskom kraji.

Príležitostné aktivity absolvovalo až 738 154 **detí mladších ako 15 rokov** a iba necelá tretina (274 154) osôb bola staršia. Podrobnejšia analýza údajov potvrdila, že vo všetkých krajoch mali v rámci občasných podujatí prioritné zastúpenie deti mladšie ako 15 rokov.

V skupine účastníkov príležitostných podujatí mali výraznú prevahu členovia **štátnych** voľnočasových centier (914 495). V súkromných (52 451) a v cirkevných CVČ (45 252) sa občasných podujatí zúčastnil omnoho nižší počet osôb. Najvýraznejšie rozdiely vo vzťahu k veku boli zistené v štátnych a v súkromných CVČ, kde sa do týchto aktivít zapojili necelé tri štvrtiny detí mladších než 15 rokov, pričom cirkevné voľnočasové centrá zaregistrovali viac ako tretinu starších účastníkov príležitostných podujatí.

Účastníkov príležitostných podujatí najviac zaujímali aktivity orientované na telovýchovu a šport (314 896) a kultúru, umenie (275 441). Už omnoho menej osôb sa zúčastnilo občasných akcií zameraných na spoločenské vedy (116 626), spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí (79 872) alebo absolvovali iné, bližšie neurčené podujatia (72 278). Účastníkov príležitostných aktivít v nižšej miere zaujali podujatia venované prírodným vedám (47 496), vede a technike (28 811), ekológii (24 036), výučbe cudzích jazykov (23 593), turistike a branným športom (23 287) a informatike (5 952). Prezentované zistenia ukázali, že deti a mládež prejavili najväčší záujem o občasnú akciu venovanú telovýchove, športu, kultúre a umeniu. Najmenej ich oslovili príležitostné podujatia zamerané na informatiku.

Deti a mládež v Trnavskom, Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji najčastejšie absolvovali príležitostné podujatia orientované na telovýchovu a šport. V Bratislavskom, Trenčianskom a v Nitrianskom kraji bol zistený najvyšší počet účastníkov

občasných aktivít zameraných na kultúru a umenie. V Trenčianskom, Banskobystrickom, Žilinskom, Prešovskom a v Košickom kraji zaujali najmenej členov voľnočasových centier príležitostné aktivity venované informatike. V Nitrianskom kraji absolvovali účastníci v najnižšom počte iné, bližšie nešpecifikované podujatia. V Bratislavskom kraji boli na okraji záujmu členov občasná aktivita zameraná na ekológiu a v Trnavskom kraji bol zaznamenaný najnižší počet absolventov príležitostných podujatí orientovaných na vedu a techniku.

Porovnanie zistení ukázalo, že od roku 2015 (1 018 937, 2016:1 012 288) sa počet účastníkov **príležitostných podujatí vo voľnočasových centrách znížil o 6 649 osôb.** Do aktivít, ktoré sa v CVČ konali nepravidelne, sa v roku 2016 zapojilo výrazne menej dievčat (-12 392), avšak absolvovalo ich viac chlapcov než vlani (+5 743).

Príležitostných podujatí sa v nižšom počte zúčastnili deti mladšie ako 15 rokov (-8 617), zatiaľ čo počet osôb starších ako 15 rokov sa zvýšil (+1 968).

Najvýraznejšie zníženie počtu účastníkov príležitostných podujatí zaznamenali **štátne voľnočasové centrá** (-8 194), pričom v cirkevných (+897) a v súkromných CVČ (+648) počet účastníkov príležitostných podujatí stúpol.

Prezentované zistenia potvrdili, že oproti zisteniam z roku 2015 sa zvýšil počet príležitostných aktivít, avšak počet ich účastníkov klesol. Ich zníženie sa dotklo najmä dievčat, detí mladších ako 15 rokov a členov štátnych voľnočasových centier. Na druhej strane stúpol počet chlapcov, osôb starších ako 15 rokov a absolventov príležitostných podujatí realizovaných v cirkevných a v súkromných CVČ.

• **Víkendové podujatia**

Centrá voľného času v roku 2016 zorganizovali 4 136 víkendových podujatí. Najčastejšie ich uvádzali CVČ pôsobiace v Košickom (1 032), Žilinskom (811), Prešovskom (601) a v Trenčianskom kraji (558). Menej víkendových aktivít bolo evidovaných vo voľnočasových centrách v Banskobystrickom (412), Nitrianskom (294), Trnavskom (291) a v Bratislavskom kraji (137).

Štátne voľnočasové centrá zabezpečili až 3 518 podujatí konaných počas sobôt a nedeľ, zatiaľ čo CVČ patriace súkromnému (372) a cirkevnému zriaďovateľovi (246) zorganizovali počas víkendov omnoho menej aktivít.

Víkendové podujatia boli najčastejšie zamerané na kultúru a umenie (1 493) a telovýchovu a šport (1 289). Výrazne nižší počet týchto aktivít bol orientovaný na spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí (312), spoločenské vedy (287), turistiku a branné športy (269), iné, bližšie nešpecifikované oblasti (202), vedu a techniku (110), výučbu cudzích jazykov (67) a prírodné vedy (65). Najnižší počet víkendových podujatí sa venoval ekológii (35) a informatike (7).

V CVČ v Bratislavskom, Trenčianskom a v Košickom kraji bolo zrealizovaných najviac víkendových podujatí venovaných kultúre a umeniu. V Trnavskom, Nitrianskom, Žilinskom, Banskobystrickom a v Prešovskom kraji boli počas sobôt a nedeľ najčastejšie organizované aktivity zamerané na rozvoj telovýchovy a športu. V Trnavskom a v Trenčianskom kraji boli víkendové podujatia v najnižšom počte zamerané na výučbu cudzích jazykov. V Prešovskom a v Košickom kraji boli na okraji záujmu prírodné vedy, pričom v Žilinskom kraji bolo najmenej podujatí realizovaných počas sobôt a nedeľ orientovaných na ekológiu. V Bratislavskom kraji bol evidovaný najnižší počet aktivít venovaných výučbe cudzích jazykov a ekológii. V Nitrianskom kraji boli v minimálnom počte realizované podujatia zamerané na cudzie jazyky a prírodné vedy a v Banskobystrickom kraji sa venovala najnižšia pozornosť ekologickej výchove a iným, bližšie neurčeným oblastiam.

V Trenčianskom a v Žilinskom kraji boli realizované víkendové podujatia zamerané na všetky spomenuté oblasti, pričom v Nitrianskom, Banskobystrickom a v Prešovskom kraji nebola vôbec evidovaná takáto aktivita zameraná na informatiku. V Bratislavskom kraji nebolo zorganizované žiadne víkendové podujatie venované prírodným vedám a informatike, zatiaľ čo v Trnavskom kraji nevenovali pozornosť vede a technike a informatike. V Košickom kraji boli na okraji záujmu víkendové podujatia orientované na ekológiu a informatiku.

Porovnanie údajov za roky 2015 (4 523) a 2016 (4 136) potvrdilo zníženie počtu víkendových aktivít realizovaných vo voľnočasových centrách o **387**. Vyšší počet týchto podujatí bol zaznamenaný v Trnavskom (+37), Košickom (+20) a v Prešovskom kraji (+3). Najvýraznejšie zníženie počtu víkendových podujatí uvádzali CVČ so sídlom v Trenčianskom kraji (-264), pričom ich miernejší pokles bol zaregistrovaný v Nitrianskom (-65), Banskobystrickom (-58), Bratislavskom (-49) a v Žilinskom kraji (-11).

Zvýšenie počtu víkendových podujatí zaznamenali len **súkromné** voľnočasové centrá (+45). Najvýraznejší pokles počtu aktivít konaných počas sobôt a nedeľ bol evidovaný v štátnych CVČ (-402), zatiaľ čo ich miernejšie zníženie bolo zaregistrované vo voľnočasových centrách patriacich cirkevnému zriaďovateľovi (-30).

V roku 2016 sa výrazne zvýšil sa počet víkendových podujatí zameraných na telovýchovu a šport (+105) a v malej miere stúpol aj počet aktivít orientovaných na výučbu cudzích jazykov (+46), iné, bližšie neurčené oblasti (+34) a ekológiu (+4). Zníženie počtu víkendových podujatí sa najviac dotklo kultúry a umenia (-416). V nižšej miere sa znížil aj počet aktivít konaných počas sobôt a nedeľ venovaných spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí (-65), turistike a branným športom (-46), prírodným vedám (-27), spoločenským vedám (-15) a vede a technike (-7). Počet víkendových podujatí zameraných na informatiku (0) sa oproti zisteniam z roku 2015 nezmenil.

• Účastníci víkendových podujatí

V roku 2016 sa víkendových podujatí zúčastnilo 184 115 osôb. Najvyšší počet účastníkov bol zaznamenaný v Trenčianskom (34 764), Žilinskom (26 704), Prešovskom (25 491), Košickom (24 093), Nitrianskom (23 253) a v Trnavskom kraji (19 628). Najmenej absolventov podujatí realizovaných počas sobôt a nedeľ uvádzali voľnočasové centrá s pôsobnosťou v Banskobystrickom (18 660) a v Bratislavskom kraji (11 523).

V **štátnych** voľnočasových centrách sa víkendových podujatí zúčastnilo až 153 082 osôb. Omnoho nižší počet absolventov týchto aktivít uvádzali CVČ so súkromným (15 847) a cirkevným zriaďovateľom (15 186).

Účastníkov víkendových podujatí najčastejšie oslovili aktivity zamerané na kultúru, umenie (57 049) a na telovýchovu a šport (41 895). V nižšom počte sa členovia CVČ zúčastnili podujatí konaných počas sobôt a nedeľ venovaných spoločnému tráveniu voľného času rodičov a detí (34 094), spoločenským vedám (23 947), iným, bližšie nešpecifikovaným oblastiam (9 177), turistike a branným športom (8 581), prírodným vedám (2 989), výučbe cudzích jazykov (2 865) a vede a technike (2 372). Len malý počet osôb absolvoval víkendové podujatia orientované na ekológiu (1 067) a informatiku (79).

Vo voľnočasových centrách v Trnavskom, Trenčianskom, Žilinskom a v Prešovskom kraji sa členovia najčastejšie zúčastnili víkendových podujatí zameraných na kultúru a umenie, pričom v Bratislavskom a v Banskobystrickom kraji viac preferovali aktivity venované spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí. V Nitrianskom kraji sa najčastejšie

zamerali na telovýchovu a šport, pričom v Košickom kraji uprednostnili víkendové podujatia orientované na spoločenské vedy. V Bratislavskom, Trnavskom, Nitrianskom a v Žilinskom kraji členov CVČ najmenej zaujali víkendové aktivity zamerané na výučbu cudzích jazykov. V Trenčianskom, Banskobystrickom a Prešovskom kraji sa účastníci v najnižšom počte zapojili do podujatí realizovaných počas sobôt a nedeľ zameraných na ekológiu a v Košickom kraji prejavili len minimálny záujem o tieto podujatia orientované na prírodné vedy.

Porovnanie počtu účastníkov víkendových podujatí potvrdilo, že v roku 2016 absolvovalo tieto aktivity až **o 13 281 osôb menej než vlani** (2015: 197 396, 2016:184 115).

Výrazne **vyšší** počet členov voľnočasových centier, ktorí sa zapojili do víkendových podujatí, bol evidovaný v Trenčianskom kraji (+5 605) a miernejšie zvýšenie ich počtu bolo zaregistrované v Bratislavskom kraji (+1 092). Najvýraznejší pokles počtu účastníkov víkendových podujatí bol zaznamenaný v Žilinskom (-6 691) a v Prešovskom kraji (-5 250). Ich miernejšie zníženie bolo evidované aj v Trnavskom (-3 151), Nitrianskom (-1 691), Banskobystrickom (-1 165) a v Košickom kraji (-2 030). Prezentované zistenia ukázali, že nárast počtu účastníkov víkendových podujatí bol zistený len v Bratislavskom a v Trenčianskom kraji, zatiaľ čo najhoršia situácia bola zaznamenaná v Žilinskom a v Prešovskom kraji.

• **Letné tábory**

V roku 2016 bolo vo voľnočasových centier zabezpečených 908 letných táborov. Najvyšší počet uvádzali CVČ v Žilinskom kraji (195) a pomerne širokú ponuku letných pobytov zabezpečili aj voľnočasové centrá so sídlom v Trenčianskom (129), Prešovskom (119), Košickom (115), Nitrianskom (103) a v Banskobystrickom kraji (98). Najmenej letných táborov bolo zrealizovaných v Trnavskom (78) a v Bratislavskom kraji (71).

Prímestské tábory tvorili až necelé tri štvrtiny (652) z celkového počtu a približne pätinu predstavovali stále tábory (188). Putovné (37) a zahraničné letné tábory (31) boli pre členov voľnočasových centier organizované v omnoho nižšom počte.

Viac než tri štvrtiny letných táborov boli zrealizované v **štátnych** voľnočasových centrách (725). Omnoho nižší počet letných pobytov zabezpečili pre svojich členov súkromné (131) a cirkevné CVČ (52).

Štátne voľnočasové centrá zorganizovali najviac stálych, putovných, prímestských aj zahraničných letných táborov. Štátne a súkromné CVČ výrazne uprednostňovali realizáciu prímestských táborov. V cirkevných voľnočasových centrách najčastejšie realizovali stále letné tábory. Zahraničné letné tábory boli výrazne častejšie zabezpečované v súkromných voľnočasových centrách než v cirkevných, ktoré sa skôr zaoberali organizovaním stálych táborov.

Porovnanie zistení ukázalo, že v roku 2016 (922, 2015: 908) zorganizovali zamestnanci voľnočasových centier **o 14 letných táborov menej** ako vlani. Svoju ponuku rozšírili CVČ so sídlom v Prešovskom (+7), Trnavskom (+6), Nitrianskom (+5) a v Trenčianskom kraji (+1). Nižší počet letných táborov bol zabezpečený najmä vo voľnočasových centrách so sídlom v Banskobystrickom (-13) a v Košickom kraji (-11) a mierne klesol aj počet letných táborov konaných v Bratislavskom (-5) a v Žilinskom kraji (-4).

V **súkromných** voľnočasových centrách zorganizovali len o jeden tábor viac ako v roku 2015. Cirkevné (-13) a štátne CVC (-2) zrealizovali v tomto roku menej letných táborov, avšak zaznamenaný rozdiel nebol veľmi výrazný.

- **Účastníci letných táborov**

V roku 2016 sa v letných táboroch odrekreovalo 30 322 účastníkov. Tieto osoby najčastejšie pochádzali zo Žilinského (6 034), Trenčianskeho (5 622), Košického (5 621), Prešovského (3 929), Nitrianskeho (2 685), Banskobystrického (2 441) a z Trnavského kraja (2 391). Najnižší počet účastníkov letných táborov bol zaznamenaný v Bratislavskom kraji (1 599).

Až 24 201 účastníkov využilo ponuku **štátnych** voľnočasových centier. Omnoho nižší počet osôb absolvoval letné pobyty pripravené v súkromných (3 538) a v cirkevných (2 583) CVC.

Výrazná väčšina účastníkov (26 547) mala menej ako 15 rokov a 3 602 osôb bolo starších. Letné tábory absolvovalo aj 173 detí a mladých ľudí pochádzajúcich zo zahraničia. Približne 988 osôb sa rekreovalo v táboroch, ktoré sa konali v zahraničí a necelá polovica (12 543) absolventov letných táborov patrila k členom útvarov pravidelnej záujmovej činnosti organizovaných v CVC.

V skupine účastníkov letných táborov mladších ako 15 rokov bolo až 21 909 členov štátnych voľnočasových centier. Už omnoho nižší počet detí v tomto veku absolvoval letné tábory realizované súkromnými (2 624) a cirkevnými CVC (2 014). Aj v skupine účastníkov letných táborov starších ako 15 rokov bol zaznamenaný najvyšší počet mladých ľudí zo štátnych voľnočasových centier (2 156, súkromné: 885, cirkevné: 561).

Deti a mladých ľudí, ktorí pochádzali z iných krajín, hostili v rámci letných táborov vo výrazne vyššom počte CVC patriace štátnemu zriaďovateľovi (136). Omnoho nižší počet zahraničných účastníkov letných táborov uvádzali súkromné (29) a cirkevné (8) voľnočasové centrá.

V zahraničných letných táboroch sa rekreovalo až 754 členov štátnych voľnočasových centier, pričom v súkromných (190) a v cirkevných (44) CVC bol evidovaný omnoho nižší počet účastníkov letných táborov konaných v zahraničí. Až 9 928 absolventov letných táborov v štátnych CVC predstavovali členovia záujmových krúžkov. V súkromných (1 752) a v cirkevných (863) voľnočasových centrách sa do týchto letných aktivít zapojilo výrazne menej osôb, ktoré zároveň navštevovali aj útvary pravidelnej záujmovej činnosti.

Porovnanie počtu účastníkov letných táborov za roky 2015 (33 328) a 2016 (30 322) potvrdilo, že **počet účastníkov letných táborov sa znížil o 3 006 osôb**. Ich nárast uvádzali iba CVC so sídlom v Žilinskom kraji (+439). Výraznejší pokles počtu absolventov letných pobytov bol evidovaný v Banskobystrickom (-1 144), Trnavskom (-945), Košickom (-569), Nitrianskom (-346) a v Prešovskom kraji (-282), pričom ich miernejšie zníženie uvádzali voľnočasové centrá s pôsobnosťou v Trenčianskom (-96) a v Bratislavskom kraji (-63).

Počet účastníkov letných táborov stúpol iba v **súkromných** voľnočasových centrách (+410). Výrazne nižší počet absolventov letných táborov vykazovali CVC so štátnym zriaďovateľom (-3 162), pričom aj v cirkevných voľnočasových centrách (-254) zaznamenali oproti zisteniam z minulého roku nižší počet týchto osôb.

- **Organizačné zabezpečenie letných táborov**

V roku 2016 činnosť letných táborov vo voľnočasových centrách organizačne zabezpečovalo 1 485 zamestnancov, pričom asi tri štvrtiny z nich (1 118) mali pedagogické vzdelanie.

Tejto činnosti sa venovali najmä v Žilinskom kraji (321). Nižší počet zamestnancov zabezpečujúcich letné tábory bol zaznamenaný v CVC s pôsobnosťou v Košickom (226),

Trenčianskom (201), Prešovskom (191), Banskobystrickom (161) a v Nitrianskom kraji (149). Najnižší počet pracovníkov voľnočasových centier, ktorí organizovali letné táborové aktivity, bol evidovaný v Bratislavskom (122) a v Trnavskom kraji (114).

Aj najvyšší počet zamestnancov s **pedagogickým vzdelaním** uvádzali voľnočasové centrá so sídlom v Žilinskom kraji (259). Nižší počet osôb s pedagogickým vzdelaním dohliadal na deti a mládež v letných táboroch v Košickom (194), Trenčianskom (155), Prešovskom (128), Banskobystrickom (126), Nitrianskom (102), Bratislavskom (81) a v Trnavskom kraji (73).

Najvyšší počet zamestnancov, ktorí dohliadali na táborovú činnosť bol zaznamenaný v **štátnych** (1 217) CVČ. Omnoho nižší počet osôb, ktoré sa venovali tejto práci, bol zistený vo voľnočasových centrách patriacich súkromnému (169) a cirkevnému zriaďovateľovi (99).

Zamestnanci s **pedagogickým vzdelaním** najčastejšie zabezpečovali táborovú činnosť v štátnych (932) CVČ. V súkromných (99) a v cirkevných (87) voľnočasových centrách realizovalo tieto aktivity omnoho menej osôb, ktoré získali pedagogické vzdelanie.

• Metodická činnosť

V roku 2016 bolo v rámci metodickej činnosti zrealizovaných 533 podujatí. Až 353 aktivít sa konalo **priamo vo voľnočasových centrách** a viac než tretina (180) metodických činností (najčastejšie išlo o prednášky) prebiehala **mimo zariadení**. Výrazná väčšina aktivít **realizovaných v CVČ** (353) mala formu **seminárov a odborných kurzov** (323) a iba 30 podujatí tvorili **konferencie a sympóziá**.

V rámci celkovej metodickej činnosti bola tretina vzdelávacích podujatí zorganizovaných v Trenčianskom kraji (165). Nižší počet vzdelávacích podujatí bol zaznamenaný vo voľnočasových centrách s pôsobnosťou v Banskobystrickom (82), Košickom (71), Nitrianskom (66), Trnavskom (50), Žilinskom (41), Prešovskom (40) a v Bratislavskom kraji (18).

Metodická činnosť v CVČ pozostávala najmä z realizácie seminárov, odborných kurzov (323) a z konferencií a sympózií (30). Vo všetkých krajoch mala výraznú prevahu organizácia seminárov a odborných kurzov. Táto situácia sa potvrdila najmä v Bratislavskom a v Trnavskom kraji, kde zamestnanci voľnočasových centier organizovali iba semináre a odborné kurzy a neuvádzali žiadne konferencie ani sympóziá.

V Trnavskom, Trenčianskom, Žilinskom, Banskobystrickom a v Košickom kraji mali prevahu **aktivity realizované v zariadení**. V Bratislavskom a v Nitrianskom kraji sa zamestnanci CVČ vo vyššom počte zúčastnili **prednášok konaných mimo zariadenia** než seminárov, odborných kurzov, konferencií a sympózií realizovaných priamo v centre. V Prešovskom kraji bol počet vzdelávacích podujatí konaných v zariadení a mimo neho rovnaký. Prezentované zistenia potvrdili, že v rámci metodickej činnosti boli najaktívnejší zamestnanci CVČ v Trenčianskom kraji, pričom v najnižšej miere bola organizácii týchto aktivít venovaná pozornosť vo voľnočasových centrách so sídlom v Bratislavskom kraji.

V rámci metodickej činnosti bol najvyšší počet aktivít zaregistrovaný v **štátnych** voľnočasových centrách (441). Omnoho nižší počet týchto podujatí bol zistený v CVČ so súkromným (60) a cirkevným (32) zriaďovateľom.

Najviac vzdelávacích aktivít realizovaných priamo **v zariadení** uvádzali štátne voľnočasové centrá (303). Omnoho nižší počet vzdelávacích podujatí bol evidovaný v súkromných (33) a v cirkevných CVČ (17).

Vo všetkých troch typoch zariadení boli vo vyššom počte uvádzané semináre a odborné kurzy než konferencie a sympóziá. **Semináre a odborné kurzy** najčastejšie realizovali zamestnanci

v štátnych (289) voľnočasových centrách, zatiaľ čo v súkromných (19) a v cirkevných (15) CVC bol zistený výrazne nižší počet vzdelávacích aktivít. **Konferencie a sympóziá** organizovali najmä štátne a súkromné voľnočasové centrá (zhodne po 14), pričom v CVC s cirkevným zriaďovateľom (2) bol zistený omnoho nižší počet metodických činností.

Prednášky mimo zariadenia boli najčastejšie zabezpečované v **štátnych** CVC (138). V súkromných (27) a v cirkevných voľnočasových centrách (15) boli spomenuté vzdelávacie aktivity realizované v omnoho nižšom počte.

V štátnych, súkromných a v cirkevných voľnočasových centrách bol zaznamenaný vyšší počet metodických podujatí realizovaných v centre než mimo neho. Z prezentovaných zistení vyplynulo, že v rámci vzdelávacej činnosti boli najaktívnejší zamestnanci štátnych CVC. V súkromných a v cirkevných voľnočasových centrách bola metodická činnosť realizovaná vo výrazne nižšej miere.

Porovnanie údajov ukázalo, že v roku 2016 (533) bolo vo voľnočasových centrách zrealizovaných až o **114 metodických činností menej** než v roku 2015 (647).

Vyšší počet týchto podujatí zorganizovali iba CVC so sídlom v Nitrianskom kraji (+22). Výrazné zníženie počtu metodických činností bolo zaznamenané v Trenčianskom kraji (-47), pričom miernejší pokles počtu týchto činností bol evidovaný v Košickom (-24), Prešovskom (-23), Bratislavskom (-20), Trnavskom (-9), Žilinskom (-8) a v Banskobystrickom kraji (-5).

V roku 2016 klesol počet metodických činností realizovaných nielen priamo vo voľnočasovom centre (-67), ale i mimo neho (-47). V skupine metodických činností konaných priamo v centre sa zníženie týkalo najmä organizovania seminárov a odborných kurzov (-73), zatiaľ čo počet konferencií a sympózií sa veľmi mierne zvýšil (+6).

Zníženie počtu metodických aktivít zasiahlo najmä **štátne** CVC (-105, 2016:441, 2015: 546). V súkromných (-4, 2016:60, 2015:64) a v cirkevných voľnočasových centrách (-5, 2016:32, 2015: 37) sa počet vzdelávacích aktivít znížil omnoho miernejšie.

Zníženie počtu vzdelávacích aktivít konaných **priamo v zariadení** bolo zaznamenané v štátnych (-64) a v súkromných CVC (-6), pričom cirkevné (+3) voľnočasové centrá uvádzali ich veľmi mierne navýšenie. V štátnych CVC bol evidovaný nižší počet seminárov a odborných kurzov (-63) aj konferencií a sympózií (-1). V súkromných CVC bol zistený nižší počet seminárov a odborných kurzov (-12), avšak počet konferencií a sympózií sa mierne zvýšil (+6). V cirkevných CVC bolo evidované malé zvýšenie nielen seminárov a odborných kurzov (+2), ale zároveň minimálne stúpol aj počet konferencií a sympózií (+1).

V skupine metodických činností konaných **mimo zariadenia** bolo v štátnych (-41) a v cirkevných voľnočasových centrách (-8) evidované zníženie, pričom iba súkromné CVC (+2) evidovali veľmi mierny nárast vzdelávacích aktivít konaných mimo zariadenia.

• Adresát metodickej činnosti

Adresátom metodickej činnosti boli najmä učitelia a vychovávatelia (171) a zamestnanci voľnočasových centier (148). Vzdelávacie aktivity boli vo výrazne nižšom počte určené aj pre vedúcich záujmových krúžkov (78), zamestnancov iných organizácií (71) a pre súkromné osoby (65).

Približne tretina metodických činností určených pre všetkých spomenutých adresátov bola realizovaná v CVC s pôsobnosťou v Trenčianskom kraji (165). Nižší počet vzdelávacích aktivít bol evidovaný vo voľnočasových centrách so sídlom v Banskobystrickom (82), Košickom (71), Nitrianskom (66), Trnavskom (50), Žilinskom (41) a v Prešovskom kraji (40). Pomerne malú možnosť absolvovať metodické činnosti mali adresáti pochádzajúci z Bratislavského kraja (18).

Najviac metodických podujatí **v štátnych** voľnočasových centrách bolo určených pre zamestnancov CVČ, súkromné osoby, zamestnancov iných organizácií, učiteľov a vychovávateľov a vedúcich útvarov pravidelnej záujmovej činnosti. Súkromné CVČ zorganizovali viac metodických aktivít určených pre zamestnancov CVČ, súkromné osoby, zamestnancov iných organizácií a vedúcich záujmových krúžkov než voľnočasové centrá patriace cirkevnému zriaďovateľovi. V súkromných aj v cirkevných voľnočasových centrách bol zabezpečený rovnaký počet vzdelávacích podujatí určený pre učiteľov a vychovávateľov.

Najviac metodických podujatí predstavovali semináre a odborné kurzy (323), ktoré absolvoval aj najvyšší počet účastníkov (5 301). Zamestnanci CVČ zorganizovali v roku 2016 výrazne viac prednášok (180, 1 794 účastníkov), ktorých sa zúčastnilo o 670 osôb viac než konferencií a sympózií (30, počet účastníkov: 1 124). Toto zistenie mohla spôsobiť skutočnosť, že konferencie a sympóziá boli určené pre odborníkov.

Semináre a odborné kurzy boli organizované predovšetkým pre učiteľov a vychovávateľov (141), zamestnancov CVČ (66), vedúcich záujmových krúžkov (44), súkromné osoby a pracovníkov iných organizácií (zhodne po 37). **Konferencie a sympóziá** boli určené najmä zamestnancom iných organizácií (12) a voľnočasových centier (6). Len malý počet týchto odborných aktivít bol adresovaný vedúcim útvarov pravidelnej záujmovej činnosti (5), pedagógom (4) a súkromným osobám (3). **Prednášky** boli zamerané predovšetkým na vzdelávanie zamestnancov CVČ (76). Vo výrazne nižšom počte boli určené aj pre vedúcich záujmových krúžkov (31), učiteľov a vychovávateľov (26), súkromné osoby (25) a pre zamestnancov iných organizácií (22).

Porovnanie zistení za roky 2015 (647) a 2016 (533) potvrdilo, že sa znížil počet metodických činností určených najmä pre učiteľov a vychovávateľov (-66) a zamestnancov CVČ (-24). V nižšom počte klesol aj počet vzdelávacích aktivít zameraných na zvýšenie odbornosti pre súkromné osoby (-17) a vedúcich záujmových krúžkov (-10). Vo veľmi malej miere sa zvýšil iba počet metodických činností určených pre zamestnancov iných organizácií (+3). Zvýšenie počtu viacerých vzdelávacích činností bolo zaznamenané v Nitrianskom a v Banskobystrickom kraji. Pokles počtu metodických aktivít určených pre väčšinu adresátov sa najviac dotkol CVČ s pôsobnosťou v Trnavskom a v Trenčianskom kraji.

V **štátnych** voľnočasových centrách sa najviac znížil počet metodických činností určených pre učiteľov a vychovávateľov (-66) a pre zamestnancov voľnočasových centier (-24). V nižšej miere klesol aj počet vzdelávacích aktivít zameraných na zamestnancov iných organizácií (-8), súkromné osoby (-5) a vedúcich záujmových krúžkov (-2). V súkromných CVČ bola zaznamenaná najlepšia situácia, pretože v tomto type voľnočasových centier sa zvýšil počet metodických činností určených pre zamestnancov iných organizácií (+10), zamestnancov CVČ (+2) a pre učiteľov a vychovávateľov (+1). Znížil sa počet vzdelávacích aktivít zameraných na súkromné osoby (-12) a vedúcich záujmových krúžkov (-2). Vo voľnočasových centrách patriacich cirkevnému zriaďovateľovi bol zistený pokles počtu metodických činností zameraných na učiteľov a vychovávateľov (-1), zamestnancov CVČ (-2) a vedúcich záujmových krúžkov (-3). Minimálne sa zvýšil počet vzdelávacích podujatí určených pre zamestnancov iných organizácií (+1), pričom počet metodických činností zameraných na súkromné osoby zostal rovnaký.

Porovnanie zistení potvrdilo, že v štátnych voľnočasových centrách sa znížil počet metodických činností určených pre všetky skupiny adresátov. V súkromných CVČ stúpol počet metodických aktivít zameraných na zamestnancov CVČ, pracovníkov iných

organizácií, učiteľov a vychovávateľov. Výraznejšie klesol počet vzdelávacích aktivít zameraných na súkromné osoby a vedúcich záujmových krúžkov.

Vo voľnočasových centrách s cirkevným zriaďovateľom bol zaznamenaný pokles počtu metodických podujatí určených pre zamestnancov CVČ, učiteľov a vychovávateľov a pre vedúcich záujmových krúžkov. V tomto type voľnočasových centier stúpol vo veľmi malej miere počet vzdelávacích činností zameraných na zvýšenie odbornosti zamestnancov iných organizácií, pričom počet aktivít orientovaných na súkromné osoby sa nezmenil.

• **Účastníci metodickéj činnosti**

Z celkového počtu 8 219 účastníkov metodických podujatí navštívilo najviac osôb semináre a odborné kurzy (5 301). Približne pätina (1 794) účastníkov absolvovala prednášky a 1 124 osôb sa zúčastnilo na konferenciách a sympóziách.

Najvyšší počet účastníkov metodických podujatí uvádzali voľnočasové centrá v Trenčianskom (2 219) a v Banskobystrickom kraji (1 785). Nižší počet absolventov vzdelávacích aktivít bol evidovaný v Nitrianskom (1 180), Prešovskom (950), Košickom (814), Žilinskom (623) a v Trnavskom kraji (611). Len necelé percento (37) účastníkov metodických činností realizovaných v CVČ pochádzalo z Bratislavského kraja (37).

V Trnavskom, Trenčianskom, Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji mali výraznejšiu prevahu účastníci seminárov a odborných kurzov. Iba v Bratislavskom a v Nitrianskom kraji bol zistený vyšší počet osôb, ktoré absolvovali prednášky. V Banskobystrickom a v Prešovskom kraji absolvoval najnižší počet ľudí prednášky, zatiaľ čo v Trenčianskom, Nitrianskom, Žilinskom a v Košickom kraji bol evidovaný najnižší počet účastníkov konferencií a sympózií. V Bratislavskom a v Trnavskom kraji neabsolvoval konferencie a sympóziá nikto.

Viac ako tri štvrtiny absolventov vzdelávacích aktivít uvádzali **štátne** CVČ (6 507). Omnoho nižší počet účastníkov metodických činností bol zistený vo voľnočasových centrách so súkromným (1 025) a s cirkevným zriaďovateľom (687). V štátnych CVČ bol evidovaný najvyšší počet účastníkov, ktorí sa zapojili do seminárov, odborných kurzov a prednášok. Najviac účastníkov konferencií a sympózií uvádzali súkromné voľnočasové centrá.

Z celkového počtu 8 219 účastníkov vzdelávacích podujatí patril najvyšší počet k učiteľom a vychovávateľom (2 850). Pracovníci z iných organizácií (1 634), súkromné osoby (1 428), zamestnanci CVČ (1 426) a vedúci záujmových krúžkov (881) absolvovali metodické podujatia v nižšom počte.

V **štátnych** voľnočasových zariadeniach sa do metodických činností zapojili najčastejšie učelia a vychovávatelia, pričom v tomto type CVČ bol zistený najvyšší počet účastníkov všetkých druhov vzdelávacích aktivít. V súkromných a v cirkevných voľnočasových centrách boli najviac preferované podujatia určené pre súkromné osoby. V centrách patriacich súkromnému zriaďovateľovi bol evidovaný vyšší záujem o podujatia určené pre zamestnancov CVČ, pracovníkov iných organizácií, učiteľov a vychovávateľov a vedúcich záujmových krúžkov. V cirkevných voľnočasových centrách bol vyšší počet účastníkov metodických činností zaznamenaný iba v skupine súkromných osôb.

Porovnanie počtu účastníkov metodických činností ukázalo, že v roku 2016 absolvovalo tieto aktivity až **o 2 004 osôb menej než vlani** (2015: 10 223, 2016: 8 219). Z podrobnejšej analýzy zistení vyplynulo, že výrazne vyšší počet účastníkov vzdelávacích aktivít uvádzali v tomto roku voľnočasové centrá so sídlom v Nitrianskom kraji (+646) a ich minimálne zvýšenie bolo evidované aj v Prešovskom kraji (+6). Najvýraznejšie zníženie počtu absolventov metodických činností bolo v Žilinskom (-1 040), Banskobystrickom (-819) a v

Košickom kraji (-560), pričom nižší počet účastníkov vzdelávacích podujatí bol zistený aj v Trnavskom (-114), Bratislavskom kraji (-68) a v Trenčianskom kraji (-55).

Porovnanie zistení za roky 2015 a 2016 poukázalo výrazný pokles počtu účastníkov metodických činností v štátnych (-1 095, 2016: 6 507, 2015: 7 602), súkromných (-673, 2016: 1 025, 2015: 1 698) aj v cirkevných (-236, 2016: 687, 2015: 923) CVČ.

- **Poradenská činnosť**

Zamestnanci voľnočasových centier zabezpečili v roku 2016 3 668 poradenských činností, pričom viac než tretinu z nich zrealizovali zamestnanci CVČ v Žilinskom kraji (1 283). Vo výrazne nižšom počte bolo poradenstvo zaznamenané v Trenčianskom (676), Košickom (477), Bratislavskom (471), Trnavskom (392), Prešovskom (204), Banskobystrickom (114) a v Nitrianskom kraji (51).

Najčastejším **adresátom** poradenských aktivít boli súkromné osoby (2 027). Konzultácie si v omnoho nižšom počte vyžadovali vedúci záujmových krúžkov (648), učitelia a vychovávatelia (474), zamestnanci CVČ (360) a pracovníci iných organizácií (159).

Poradenskú činnosť najčastejšie realizovali zamestnanci voľnočasových centier v Žilinskom, Košickom a v Trenčianskom kraji. V Bratislavskom kraji boli výrazne preferované konzultácie určené pre zamestnancov CVČ a pre vedúcich záujmových krúžkov, pričom v tomto kraji nebola zistená žiadna poradenská činnosť zameraná na zamestnancov iných organizácií. Pomerne slabé poradenstvo bolo zabezpečené aj vo voľnočasových centrách so sídlom v Banskobystrickom a v Nitrianskom kraji, kde nebolo realizované žiadne poradenstvo určené pre zamestnancov CVČ. V Prešovskom kraji sa žiadne CVČ nevenovalo poradenským aktivitám zameraným na súkromné osoby.

Až 2 324 všetkých konzultácií poskytovali adresátom zamestnanci **štátnych** voľnočasových zariadení. Viac než tretina poradenských aktivít bola realizovaná v súkromných CVČ (1 342), pričom v cirkevných voľnočasových centrách bola konzultačná činnosť zabezpečovaná len v minimálnej miere (2).

Štátne voľnočasové centrá realizovali najviac poradenských aktivít určených pre zamestnancov CVČ, pracovníkov iných organizácií, učiteľov a vychovávateľov a pre vedúcich záujmových krúžkov. V súkromných CVČ boli výrazne preferované poradenské činnosti venované súkromným osobám. Poradenstvo zamerané na všetky skupiny adresátov bolo evidované v štátnych aj v súkromných voľnočasových centrách, pričom v CVČ patriacich cirkevnému zriaďovateľovi boli zaregistrované iba dve konzultácie určené pre vedúcich útvarov pravidelnej záujmovej činnosti.

Porovnanie zistení ukázalo, že v roku 2016 (3 668, 2015: 5 363) zrealizovali zamestnanci CVČ až **o 1 695 poradenských činností menej** než vlani. Svoje konzultačné aktivity výraznejšie rozšírili iba voľnočasové centrá s pôsobnosťou v Bratislavskom (+250) a v Trnavskom kraji (+16). Oproti tomu výrazne klesol počet konzultácií, ktoré zabezpečovali CVČ so sídlom v Žilinskom kraji (-1 174). Znížil sa aj počet týchto podujatí zaznamenaných v Trenčianskom (-259), Košickom (-217), Nitrianskom (-164), Prešovskom (-108) a v Banskobystrickom kraji (-39).

V štátnych voľnočasových centrách (-1 986) bol zaznamenaný výraznejší pokles počtu poradenských činností. Iba v CVČ patriacich súkromnému zriaďovateľovi bol oproti zisteniam z minulého roku zistený nárast počtu poradenských činností (+291). V cirkevných voľnočasových centrách (0) sa situácia oproti zisteniam z minulého roku nezmenila.

• **Edičná činnosť**

Centrá voľného času vydali v roku 2016 spolu 1 014 metodických materiálov. Najčastejšie boli vydávané tituly prebraté od iných autorov (534) a metodické materiály (373), medzi ktoré patrili vlastné metodické materiály (366), preklady (0) a reedície (7). Okrem toho publikovali zamestnanci CVČ aj iné, bližšie neurčené tlačoviny (86) a vlastné časopisy (21).

Viac než polovicu edičnej činnosti zabezpečili zamestnanci voľnočasových centier v Trenčianskom kraji (597). Omnoho menej tlačovín bolo vydaných v Košickom (137), Banskobystrickom (86), Trnavskom (71), Nitrianskom (53), Žilinskom (49), Prešovskom (19) a v Bratislavskom kraji (2).

Publikácie a metodické materiály boli najčastejšie vydávané v Trenčianskom kraji. Publikovanie vlastných časopisov bolo najviac preferované v Žilinskom kraji, pričom rôzne tituly a reedície boli evidované najmä v Košickom kraji. Iné, bližšie neurčené materiály mali prioritu v Banskobystrickom kraji. Najslabšia edičná činnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji.

Až 962 materiálov vydali **štátne** CVČ. Len 47 tlačovín pripadlo na súkromné voľnočasové centrá a najmenej, iba 5 materiálov publikovali CVČ patriace cirkevnému zriaďovateľovi.

Štátne voľnočasové centrá mali prioritu takmer vo všetkých skupinách okrem reedícií. Najčastejšie sa venovali vydávaniu publikácií, metodických materiálov, vydávaniu vlastných časopisov a iných, bližšie neurčených tlačovín. Zaujímavé je zistenie, že súkromné CVČ vydali 6 reedícií, štátne voľnočasové centrá len jednu a cirkevné CVČ v tejto oblasti nevyvinuli žiadnu iniciatívu.

Porovnanie zistení ukázalo, že v roku 2016 (1 014) bolo vo voľnočasových centrách **vydaných o 406 edičných materiálov menej** než v roku 2015 (1 420). Podrobnejšia analýza dát potvrdila zníženie všetkých druhov edičnej činnosti, ktoré voľnočasové centrá vydávali. Kleslo vydávanie titulov (-10), metodických materiálov (-244), ku ktorým patrili najmä vlastné materiály (-239) a preklady (-5), pričom počet reedícií sa nezmenil. Okrem toho sa znížil aj počet vydaných vlastných časopisov (-15) a iných, bližšie nešpecifikovaných materiálov (-137).

Z komparácie zistení vyplynulo, že v roku 2016 bol zaznamenaný mierne vyšší počet publikovaných materiálov iba v Košickom (+21) a v Prešovskom kraji (+1). Nižší počet publikovaných materiálov uvádzali najmä CVČ v Žilinskom kraji (-198), pričom miernejšie zníženie počtu vydaných tlačovín bolo evidované aj v Trenčianskom (-95), Trnavskom (-79), Bratislavskom, Nitrianskom (zhodne po -24) a v Banskobystrickom kraji (-21).

Zvýšenie edičnej činnosti bolo zaznamenané iba v CVČ patriacich súkromnému zriaďovateľovi (+23). Výraznejší pokles vydaných materiálov bol evidovaný v štátnych voľnočasových centrách (-422) a v malej miere sa znížil aj počet tlačovín publikovaných v cirkevných CVČ (-7).

Záver

Prezentované zistenia potvrdili, že niektoré centrá voľného času museli obmedziť svoju činnosť, pričom predpokladáme, že tieto zmeny úzko súvisia najmä s ich nepriaznivou finančnou situáciou. V jednotlivých krajoch SR boli zistené výrazné rozdiely, avšak je potrebné vidieť túto skutočnosť v rámci možností daných regiónov.

V roku 2016 klesol počet CVČ len minimálne, avšak zároveň bol zaznamenaný aj mierny pokles počtu interných pedagogických zamestnancov, ktorý sa dotkol len žien

zabezpečujúcich činnosť najmä v súkromných voľnočasových centrách. Počet mužov a aj zamestnancov štátnych voľnočasových centier sa v malej miere zvýšil.

Znížil sa počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti v súkromných a v cirkevných CVČ. Pokles počtu záujmových krúžkov sa najviac dotkol kultúry a umenia, prírodných vied, informatiky a výučby cudzích jazykov. Nárast zaznamenali iba útvary pravidelnej záujmovej činnosti zamerané na telovýchovu a šport.

Bol evidovaný aj výraznejší pokles členskej základne, čo zasiahlo najmä chlapcov, osôb starších ako 15 rokov a členov súkromných CVČ. Zníženie počtu členov záujmových krúžkov sa v nižšej miere dotklo aj dievčat, detí mladších ako 15 rokov a členov štátnych a cirkevných voľnočasových centier. V podstate je možné konštatovanie, že v tomto roku nebolo zaznamenané zlepšenie situácie v žiadnej skupine členov útvarov pravidelnej záujmovej činnosti realizovanej v CVČ.

Výrazne stúpol počet príležitostných aktivít, ktoré však absolvovalo menej účastníkov než vlni. Pokles počtu účastníkov príležitostných podujatí najviac zasiahol dievčatá, deti mladšie ako 15 rokov a členov štátnych CVČ. Aktivita, ktoré sa vo voľnočasových centrách konali len občas absolvovalo v tomto roku viac chlapcov, osôb starších ako 15 rokov a členov cirkevných a súkromných CVČ.

Klesol počet víkendových podujatí, zameraných na kultúru a umenie, spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí, turistiku a branné športy, prírodné a spoločenské vedy a vedu a techniku a to najmä v štátnych a v cirkevných voľnočasových centrách. Ich mierne zvýšenie bolo evidované len v súkromných CVČ a obsahovo boli zamerané na telovýchovu a šport, výučbu cudzích jazykov, iné, bližšie neurčené oblasti a ekológiu.

Vo vyššej miere sa znížil počet osôb, ktoré víkendové podujatia absolvovali a to najmä v Žilinskom a v Prešovskom kraji.

V tomto roku bol zrealizovaný nižší počet letných táborov, v ktorých sa rekreovalo menej počet účastníkov než v roku 2015.

Zamestnanci CVČ zorganizovali aj viac metodických činností, ktoré poskytli vyššiemu počtu účastníkov.

Mierne sa znížila aj metodická činnosť realizovaná nielen priamo vo voľnočasových centrách, ale i mimo nich. Klesol počet vzdelávacích aktivít určených pre učiteľov a vychovávateľov, zamestnancov CVČ, súkromné osoby a pre vedúcich záujmových krúžkov. Mierne sa zvýšil počet metodických činností určených pre zamestnancov iných organizácií. Vzdelávacie aktivity konané v CVČ absolvovalo v tomto roku menej účastníkov a to vo všetkých troch typoch voľnočasových centier.

Výrazne klesla poradenská činnosť, a to najmä v štátnych CVČ. Súkromné voľnočasové centrá uvádzali mierne zvýšenie počtu poradenských aktivít, pričom v cirkevných CVČ sa situácia oproti zisteniam z minulého roku nezmenila.

Klesol počet publikovaných materiálov a to najmä vlastných metodických materiálov, vydaných vlastných časopisov, titulov, prekladov a iných bližšie neurčených tlačovín. Výraznejšie zníženie edičnej činnosti bolo zaznamenané najmä v štátnych voľnočasových centrách, pričom súkromné CVČ uvádzali jej mierny nárast.

Z uvedeného je zrejmé, že súčasná situácia v centrách voľného času nie je dobrá. Negatívne je hodnotené najmä zníženie útvarov pravidelnej záujmovej činnosti a ich členskej základne, pretože patria k významným prvkom ochrany detí a mládeže pred sociálno-patologickými javmi. Je pozitívne, že zamestnanci CVČ sa snažia túto nepriaznivú situáciu kompenzovať aspoň vyšším počtom príležitostných aktivít.

Z uvedených zistení je zrejmé, že v súčasnosti je potrebné venovať centráм voľného času väčšiu pozornosť a snažiť sa zlepšiť ich situáciu tak, aby mohli vo všetkých regiónoch

Slovenska i nad'alej poskytovať deťom a mládeži hodnotné, zmysluplné a finančne prístupné voľnočasové aktivity.